

**Protestantse Gemeente
Ryptsjerk**

Beleidsplan

Protestantse Gemeente Ryptsjerk

Versie 4.1 (december 2024)

Inhoud

Inleiding.....	3
Versiehistorie	4
1 Roeping.....	4
2 Vormgeving van onze gemeente.....	5
2.1 Waar staan we nu.....	5
2.2 Omarmen.....	6
2.3 De relevantie voor het dorp	7
3 Samenvatting (financieel) beleid van de colleges en het werkplan.....	10
3.1 adsdasff	10
3.2 College van Kerkrentemeesters	10
3.2.1 Een financieel gezonde kerk zonder kerkgangers.....	11
3.2.2 Duurzaamheid	11
3.3 College van Diakenen	12
3.4 College van Ouderlingen.....	13
3.5 Werkplan (predikant)	14
4 Bijzondere diensten en activiteiten.....	15
4.1 Bijzondere diensten.....	15
4.2 Activiteiten.....	16
5 Organisatie en besluitvorming	17
5.1 Besluitvormingsmodel op basis van consensus	18
5.2 Beleid	18
5.3 Plaatselijke regeling.....	19
5.4 Organisatie.....	19
5.5 Overlegstructuur.....	20

Inleiding

Voor u ligt een 3^e versie en daarmee een geheel vernieuwd beleidsplan van de Protestantse Gemeente Ryptsjerk. De eerste versies van het beleidsplan omvatte nog een groot aantal bijlagen waarin de dagelijkse gang van zaken binnen de gemeente werd beschreven, ook was het jaarplan als bijlage toegevoegd. Het beleidsplan is nu meer afgestemd op hoe we een kerk in deze tijd willen zijn. Het kerk zijn in deze tijd heeft ook alles te maken met de inkomsten van onze kerk. Alhoewel er ook een financieel beleidsplan is, is ervoor gekozen om in het algemene beleidsplan slechts een financiële paragraaf mee te nemen waarin de hoofdlijnen van het financieel beleid zijn meegenomen. Deze keuze is in de eerste plaats gemaakt omdat de taken van pastorale en diaconale aard de boventoon horen te voeren in het kerk zijn. In de tweede plaats willen we als kleine gemeente de administratieve lasten beperken en op een relatief eenvoudige maar verantwoorde manier aan onze verplichtingen voldoen zoals bijvoorbeeld de ANBI. Met de introductie van de laatste versie van het beleidsplan is tevens voor gekozen om de meer praktische gang van zaken vorm te geven binnen een nieuw op te stellen plaatselijke regeling. Deze plaatselijke regeling komt in de plaats van de vele bijlagen die tot nu toe bij het beleid waren opgenomen.

Demografische invloeden en de ontkerkelijking in het algemeen geeft ook binnen onze gemeente de nodige uitdagingen. Hoe kunnen we jongeren betrekken bij onze kerk en hoe genereren we genoeg inkomsten om de zaak draaiende te houden? Problemen waar ook in de directe omgeving kleinere kerkgemeenschappen, zoals in Ryptsjerk, mee worstelen. In dit beleidsplan zijn er geen pasklare antwoorden te vinden maar het wil wel richting geven aan onze gemeente om de uitdaging aan te gaan en juist niet in problemen te denken. Met Gods hulp en nog steeds hechte groep van enthousiaste leden binnen onze kerkelijke maar ook dorpsgemeenschap gaan we die uitdaging aan.

Het beleidsplan moet richting geven aan het handelen van de lokale gemeente en moet vooral een invulling geven daar waar kerkorde en haar ordinanties niet toereikend zijn. Het is geen zins de bedoeling dat het beleidsplan en dat geldt in belangrijke mate ook voor het financieel beleid, de kerkorde en haar ordinanties aanscherpt of vervangt.

Kerkorde en ordinanties, waarvan de actuele versie te vinden is op de website van de landelijke PKN, gaan altijd voor het lokaal opgestelde beleid en de daaruit voortvloeiende regels. Daar waar de kerkorde en haar ordinanties de vrijheid geven om het beleid lokaal vorm te geven is het beleidsplan leidend. Daar waar kerkorde, haar ordinanties en beleid geen uitsluitel geven is het aan de kerkenraad om zich uit te spreken hoe te handelen.

Versiehistorie

Versie 1.0: kopie beleidsplan 2015	GH, november 2020
Versie 2.0: nieuwe opzet	DR, GH voorjaar 2021
Versie 3.0: concept gemeenteavond	GH, oktober 2021
Versie 4.0: Definitief	KR, november 2021
Versie 4.1: Versie historie / verwijzingen	GH, december 2024

1 Roeping

De 'roeping' van de gemeente zou ook vertaald kunnen worden als haar 'opdracht'. Het gaat dan om het benoemen van de kern van het gemeente zijn.

De centrale vraag die bij 'roeping' hoort is: Waartoe zijn we gemeente?

Om een uitspraak te kunnen doen over de roeping van de gemeente maken we gebruik van de kerkorde en daarnaast van beelden van de gemeente zoals die in de bijbel geschetst worden. In artikel 1 van de kerkorde worden 11 uitspraken gedaan die gezamenlijk de roeping van de kerk en de gemeente vormen. Zonder tekort te doen aan de andere negen uitspraken spreken de volgende cursief gedrukte uitgangspunten van de kerkorde ons het meeste aan.

Levend uit Gods genade in Jezus Christus vervult de kerk de opdracht van haar Heer om het Woord te horen en te Verkondigen

De kerk belijdt telkens opnieuw in haar vieren, spreken en handelen Jezus Christus als Heer en Verlosser van de wereld en roept daarmee op tot vernieuwing van het leven in cultuur, maatschappij en staat. De kerk getuigt voor mensen, machten en overheden van Gods beloften en geboden en zoekt daarbij de samenspraak met andere kerken.

Het is voor ons onvoldoende om alleen onze roeping te baseren op de kerkorde. In de bijbel wordt op verschillende plaatsen een beeld geschetst van de gemeente van Christus en ook daaruit willen we een keuze maken. De kerkelijke gemeente van Ryptsjerk kan gekarakteriseerd worden als een gemeente met verschillende geloofsopvattingen. Maar uit de gesprekken komt iedere keer weer naar voren dat er openheid en respect voor elkaar moet zijn, want we vormen toch één gemeente. Het Bijbelse beeld dat in Korinthe 1 wordt geschetst is dan ook een beeld dat ons aanspreekt.

1 Korintiërs 12: 12

Een lichaam is een eenheid die uit vele delen bestaat; ondanks hun veelheid vormen al die delen samen één lichaam. Zo is het ook met het lichaam van Christus.

Maar we weten ook dat pas een eenheid in verscheidenheid kunnen zijn als wij daarbij de steun en de bezieling krijgen van de Heilige Geest. Daarom ook past de zegenbede uit 2 Korintiërs met een kleine aanpassing heel goed voor onze gemeente.

2 Korintiërs 13: 13

De genade van de Heer Jezus Christus, de liefde van God en de eenheid met de heilige Geest is er voor ons allen.

Iedereen in de gemeente is niet alleen afhankelijk van Gods genade, ook heeft eenieder deel aan die genade. We zijn allen gelijk, niemand is meer dan een ander.

De beelden die hierboven beschreven zijn, zien we als de grondbeginselen van onze roeping en opdracht als gemeente.

2 Vormgeving van onze gemeente

In het vorige hoofdstuk zijn de Bijbelse grondbeginselen van onze roeping en opdracht als gemeente beschreven. Deze grondbeginselen moeten echter vertaald worden naar een beleid en organisatie van onze kerk. In de afgelopen jaren heeft een commissie zich gebogen over het beleid met het oog op de toekomst. In kerkenraadsvergaderingen, gemeenteavonden en startzondagen is aandacht besteed aan dit thema. Hiervoor is in het recente verleden ook het SAGE-project (SAGE staat voor Samenwerkende Gemeenten) in het leven geroepen. Dit project werd mede gefinancierd vanuit landelijk beschikbare middelen. Het benutten van elkaars talenten en activiteiten in breder verband maakt dat bij dezelfde inspanning meer mensen deelnemen, wat voor de organisatoren ook positief werkt. Met de nieuwe classicale indeling en de vorming van de ringen en werkgemeenschappen heeft de samenwerking nu ook in de kerkorde onder ordinantie 4 een definitieve plaats gekregen.

2.1 Waar staan we nu

Het aantal leden van onze kerk kent de laatste jaren een trend neerwaarts. Er is sprake van vergrijzing. Sinds 2000 is de oppas voor kleine kinderen gestopt, en er is ondertussen geen maandelijks kindernevendienst “de Sneinsprotters” met de komst van een nieuwe predikant is er ondertussen wel weer een gespreksgroep voor tieners en zo’n initiatief geeft hoop. Ook is er sinds 2020 een diaken die het vaste contact is voor Federatie Christelijk Jeugdwerk tytsjerksteradiel. Daarnaast zijn er nog steeds losse activiteiten voor tieners, bijvoorbeeld bij de startzondag en in het kader van de landelijke kerkelijke jeugdwedstrijd Sirkelslag.

Voor de ouderen is het aantal activiteiten niet afgenomen, wel de getalsmatige deelname. Dit alles heeft z'n weerslag op de kerkelijke organisatie. We werken met een kleiner aantal kerkenraadsleden en het kost veel moeite lege plaatsen in te vullen. Dit vraagt om andere manieren van organiseren en dat wordt ook landelijk gesignaleerd. Binnen het thema Kerk2025 worden er diverse visies uitgewerkt en één daarvan is "Kerk2025: terug naar de kern". Het wordt op de landelijke website als volgt omschreven:

"Hoe kun je als kerkenraad minder vergaderen en meer tijd nemen voor bezinning en ontmoeting? Steeds meer kerkenraden kiezen voor het spoor van 'Kerk2025: terug naar de kern'. Het bestuurlijke toevertrouwen aan een kleiner aantal ambtsdragers lijkt een van de oplossingen. Daarnaast is de stijl van dienend leiderschap in samenwerking met de colleges en werkgroepen aan te bevelen."

Hoewel het kerkbezoek afneemt zijn de collecte opbrengsten en de kerkelijke bijdragen niet in dezelfde mate gedaald. We zijn overigens nog steeds een financieel gezonde kerk. Het op peil blijven van de kerkelijke bijdragen zegt iets over de betrokkenheid. De mensen die nog aangesloten zijn bij onze kerk zijn daarnaast vaak actief in één of meerdere taken. Voorts zijn degenen die nu nog de kerk bezoeken zeer gemotiveerd. Niemand moet, ieder komt uit eigen motivatie.

Het teruglopende kerkbezoek en het aantal ingeschreven leden heeft wel geleid tot een kleinere deeltijdbenoeming van de nieuwe predikant. Er is een 10% teruggang in te besteden uren en de normjaartaak staat nu op 720 uur wat, buiten de vakanties om, ongeveer twee dagen in de week is. Voor de ouderlingen en diakenen ligt er dus een grotere uitdaging in het ondersteunen van onze predikant ondanks dat ook de totale omvang van het aantal ambtsdragers is afgenomen. Het kan niet anders dat ook de lokale organisatie ter discussie komt te staan en daarbij kan het visiestuk "Kerk2025: terug naar de kern" mogelijk helpen.

2.2 Omarmen

Vooraf in de laatste decennia zijn maatschappij en cultuur sterk aan verandering onderhevig. Kerkelijke normen en waarden zijn bijgesteld en de kerk is opener geworden. Wil de kerk een plaats innemen in de huidige maatschappij waar onze traditionele cultuur verrijkt wordt door andere culturen, waar een begrip als globalisering geen omkeerbaar proces meer is, dan zullen we iedereen ongeacht zijn of haar invulling van het christelijke geloof, ras of gender en de daarmee samenhangende voorkeur moeten omarmen. De kerkelijke gemeente stelt wel grenzen aan het omarmen. Ook als kerk hebben we onze eigen identiteit. Ook wij vertegenwoordigen een stukje traditie en cultuur. Het prediken en leidinggeven aan onze gemeente dient daarom altijd met respect voor en vanuit onze eigen identiteit, traditie en cultuur plaats te vinden.

De Heere heeft ons gemaakt. Hij is onze Schepper. Wij voldoen wellicht niet aan alle idealen van deze tijd en die van ons zelf, maar Hij ziet ons als Zijn schepsel, als het werk van Zijn handen. De apostel Paulus kreeg veel kritiek, maar trok zich daar niet al te veel van aan. “Die mij oordeelt is de Heere” (1 Kor. 4:4).

Het belangrijkste is onze relatie met God. Hij accepteert in zijn liefde iedereen onvoorwaardelijk. Die acceptatie en waardering stijgt boven alles uit wat mensen van ons vinden. Zoek Zijn liefde en acceptatie als allereerst en als je die hebt gevonden, probeer dat dan ook met al je twijfels en vragen met betrekking tot het leven in de huidige maatschappij. Als Hij ons allemaal accepteert, waarom zouden wij dat dan van elkaar niet doen?

Gebaseerd op het voorgaande wil de Protestantse Gemeente in Ryptsjerk een kerk zijn voor iedereen die het voorgaande respecteert. Ongeacht je achtergrond en persoonlijke voorkeuren, omarm je het christelijk geloof, dan kun je bij ons terecht met al jouw geloofs- en levensbeschouwelijke vragen, we willen ook graag jou omarmen.

2.3 De relevantie voor het dorp

Het begrip “missionaire gemeente” is een centraal begrip binnen de PKN geworden. Maar wat wordt daar nu precies mee bedoeld? Wat heeft het onze protestantse gemeente in Ryptsjerk te zeggen? Missionair heeft te maken met “missie”: We zijn gezonden. De kerk is er niet voor zichzelf, maar is gezonden in de wereld. Geen besloten kring maar een gemeenschap die uitnodigend is. Naar buiten gericht in getuigenis en dienst, in woord en daad.

Wij willen als kerk in Ryptsjerk niet alleen een missionaire maar ook een sociale gemeente zijn. We willen kerk en gemeente zijn voor het dorp en niet alleen voor de eigen leden. We willen herkenbaar aanwezig zijn. We proberen dat te bereiken door onder andere de volgende activiteiten:

- *Nieuwe bewoners van Ryptsjerk krijgen een bloemetje als welkom van de kerk in samenwerking met de vereniging voor Dorpsbelang.*
- *Inwoners van Ryptsjerk, kerkelijk of niet, die in het ziekenhuis hebben gelegen of thuis ziek zijn krijgen een bloemetje van de kerk als welkom thuis of ter bemoediging.*
- *Bij het pastoraat is er aandacht voor alle bewoners van ons dorp*
- *Alle overledenen in ons dorp, kerkelijk of niet, worden herdacht tijdens de eeuwigheidszondag (eind november, de zondag voor de eerste advent).*

Naast de bovengenoemde punten willen we als kerk ook samenwerken met “derden”. Dat kan betekenen dat we de geëigende vorm van een kerkdienst loslaten. Het loslaten van de vaste vorm kan nodig zijn zodat deze "derden" zich niet in een opgelegd keurslijf hoeven te persen. "Derden" kunnen diverse meer of minder christelijke verenigingen en organisaties in

het dorp zijn. Het loslaten van de vorm kan gelden voor de aanvangstijd (9.30 uur), de plaats (kerk), de liturgie (eredienst) en de leiding (predikant, al of niet eigen). Naast het loslaten van de geëigende vorm moet er plaats blijven voor een vaste liturgie en orde van dienst, die voor velen nog steeds dierbaar is. Er moet dus ruimte blijven voor het traditionele en ongeacht de vorm die men kiest, wordt ervaring in het organiseren als een vereiste gezien. In het nu reeds loslaten van de vaste vorm worden vooral buitendiensten en een spirituele of bezinningswandeling als positief ervaren.

Als voorbeeld wordt genoemd de samenwerking met de school, waarbij we kunnen aansluiten bij thema's in de school (project). School (de personeelsleden) hoeft er dan weinig extra energie in te steken. Ouders kan gevraagd worden mee te denken; de leerkrachten zijn dan welkom, maar niet verplicht tot een grote tijdsinvestering of verplichte kerkgang.

Het idee is om een aantal keren per jaar (buiten de zomervakantieperiode om) diensten te organiseren met medewerking van 'derden' en daarbij niet alleen te zien naar de school voor medewerking. Het kunnen lokale verenigingen zijn maar we kunnen ook aansluiten bij maatschappelijke of centraal door de PKN aangedragen thema's zoals: De Top 2000 viering, World Servants, de voedselbank, vluchtelingenwerk maar ook algemenere zaken als verkiezingen, voetbal, songfestival, boekenweek enzovoort.

Het relevant zijn voor en door het dorp moet breder uitgewerkt (in de eerder genoemde voorbeelden is alleen uitgegaan van kerkdiensten) worden naar de andere onderdelen van de gemeente, als diaconaat, pastoraat en beheer. Duidelijk is dat wat onze gemeenteleden en dorpsgenoten er niet in tijd in willen investeren ze ook niet mogen verwachten aan activiteiten, zorg en aandacht. Het zal er dus op aankomen dat we meer mensen aan ons weten te binden, waarbij binden ook inhoudt dat ze een klein/tijdelijk stuk van het takenpakket voor hun rekening willen nemen.

Het voorgaande houdt niet in dat we alles zelf gaan doen. We moeten er niet bang voor zijn taken niet meer te doen en deze uit te besteden. De dingen die je goed zelf kan doen moet je behouden en daar waar je minder toegerust bent kan je het door de derden laten uitvoeren of desnoods kies je er voor om het niet meer te doen. Een paar voorbeelden waar we goed in zijn en welke mogelijk ook anders georganiseerd kunnen worden:

- *Ziekenbezoek, bloemen bij ziekte voor niet bij de kerk aangesloten dorpsgenoten willen we in stand houden. Dit houdt niet in dat dit door kerkenraadsleden gedaan moet worden. Met een veranderde organisatie van wijkouderling – bezoekersgroep – signalering is al gestart. Dit moet nog nader uitgewerkt worden.*
- *Samen klussen / eten. Deze activiteit is "relevant voor het dorp" in optima forma. Een combinatie van aanwezig zijn voor dorpsgenoten die kleine klusjes inbrengen, waarna*

er samen gegeten wordt. Het samenzijn wordt afgesloten met een kort gedicht of gebed.

De kerk als gebouw kan ook worden opengesteld in het kader van kunst en cultuur. Denk hierbij aan activiteiten als orgelconcerten en tentoonstellingen. Ook het zomers open stellen van de kerk voor passerende (boot)passanten zou een optie zijn. Zie het vooral als een uitdaging, behoud wat goed werkt en weinig inspanning kost en vernieuw daar waar je verwacht dat het in een behoefte voorziet. Je hoeft de kerk hierbij niet te ontheiligen. *“De tsjerke mei dan gjin hillich plak wêze, it is wol in plak foar it/de Hillige. It is prima om de tsjerke breder iepen te setten, mar dêr binne wol grinzen oan te stellen”.*

Dit zijn maar een paar voorbeelden van hoe wij proberen “missionair” en relevant voor het dorp te zijn. Natuurlijk gaat het “missionair-willen-zijn” en “pastoraal-zijn” met vallen en opstaan. Er zullen dingen worden vergeten, er kan soms een spanning ontstaan tussen zakelijke aspecten van de gemeente en “missionair-zijn”. Maar dat mag ons niet weerhouden te streven naar het “zijn van een missionaire gemeente”. Het blijft een uitdaging voor de kerkenraad en de gemeente om steeds beter gestalte te geven aan dit uitgangspunt.

3 Samenvatting (financieel) beleid van de colleges en het werkplan

3.1 Gezamenlijk financieel beleid

Omdat het door de kerkenraad vastgestelde financieel beleid voor de gehele Protestantse Gemeente Ryptsjerk geldt is er nadrukkelijk voor gekozen om het College van Diakenen nauw te betrekken bij het door het College van Kerkrentmeesters opgestelde financiële beleid. Zo is er tevens voor gekozen om een gezamenlijk beleggingsstatuut te hanteren. Omdat beide colleges land in bezit hebben wat wordt verpacht en beide colleges er voor hebben gekozen een deel van het vermogen te gaan beleggen zou het vreemd zijn dat hiervoor verschillende inzichten bestaan in een relatief kleine kerkelijke gemeente als Ryptsjerk. Een gezamenlijk financieel beleid en een daaraan verbonden beleggingsstatuut voorkomt dat er een te grote administratieve last ontstaat en dit zich disproportioneel verhoudt t.o.v. de pastorale en diaconale taken van de gemeente. Daarnaast sluiten de landelijk door de PKN verzorgde voorbeelddocumenten minder goed aan bij de lokale situatie en expertise. Ook voor het financieel beleid geldt de volgordelijkheid van regelgeving binnen de PKN. Daarmee is het financieel beleid volgend op ordinantie 11 waarin de regels voor de vermogensrechtelijke aangelegenheden staan. In het financieel beleidsplan zien we de regels uit ordinantie 11 samengevat terugkomen maar wordt er vooral omschrijven hoe deze regels in de lokale situatie vorm zijn gegeven.

3.2 College van Kerkrentmeesters

Het College van Kerkrentmeesters bestaat uit 5 leden waarvan minimaal 3 leden ouderling-kerkrentmeester zijn zoals in de ordinantie wordt omschreven. Het beleid is toegespitst op hoe we de financiële middelen in een kleine krimpende gemeente op orde kunnen houden. Al eerder is in het beleidsplan opgemerkt dat de financiële terugloop niet zo snel gaat als de ledenterugloop maar minder financiële middelen kunnen uiteindelijk een grote invloed hebben het voortbestaan van onze kerkelijke gemeente. Het financieel beleid is daar dan ook in het bijzonder op gericht, het wordt onder het kopje inkomsten als volgt omschreven:

“De primaire taak van dit beleid is om een koers uit te zetten om met de beschikbare geldmiddelen en vermogen inkomsten te genereren en om de hoogte van “bijdragen levend geld” op een constant niveau te houden.

De secundaire taak van dit beleid is om duidelijkheid te geven aan gemeenteleden, contractpartijen en om een consistent beleid in de komende 10 jaar te voeren. De functie van kerkrentmeester wordt ingevuld door leden van de gemeente op basis van vrijwilligerswerk, voor een ambtsperiode van vier jaar met mogelijk een verlenging van nog een ambtsperiode. Het beleidsplan biedt een houvast voor de rentmeesters om een consistent beleid te voeren, geeft duidelijkheid en vereenvoudigt mogelijk het nemen van beslissingen.”

Naast het levend geld, dat is het geld wat door de leden van onze kerkelijke gemeenschap wordt opgebracht, zijn er inkomsten uit het verpachten van land wat in bezit is van de kerk. Met het niet bewonen van de pastorie als ambtswoning voor de predikant draagt ook de pastorie, door deze permanent te verhuren, bij aan de inkomsten. Tot voor kort droegen spaartegoeden en ook de rente op liquide middelen flink bij in de inkomsten, helaas is dit niet meer zo. De huidige financiële marktsituatie heeft kerken in het algemeen doen besluiten om ook beleggen op de financiële markt (de beurs) aan te merken als een goede mogelijkheid om het vermogen te doen renderen. Overigens moet ook het bezit van land en het verpachten hiervan als een belegging worden gezien. Om ook t.a.v. beleggen op de financiële markt verantwoordelijk te kunnen handelen is het financieel beleidsplan uitgebreid met een beleggingsstatuut.

3.2.1 Een financieel gezonde kerk zonder kerkgangers

De kerkenraad heeft t.a.v. het opgestelde financieel beleid zich afgevraagd wat men moet doen in een situatie waar het vermogensbeheer op orde is en er nog voldoende leden zijn om de kerkgemeente zelfstandig te laten blijven bestaan maar waar er nauwelijks nog sprake is van kerkgaande leden. Deze discussie is ook binnen de PKN actueel met de visienota "Van U is de toekomst". Waar staan we als (lokale) kerk over tien jaar? Is er een moment dat men moet zeggen we gaan fuseren of we heffen ons zelf op? Zolang er een redelijk aantal kerkgangers is en we kunnen diverse functies nog bemensen, dan willen we zelfstandig doorgaan. Als redelijk aantal worden 10 tot 15 kerkgangers gemiddeld per kerkdienst gezien. Als deze situatie zich voor doet zal eerst de samenwerking met andere kerkgemeenten in de omgeving worden gezocht. Een kerkgemeente van een klein dorp geniet daarbij de voorkeur. Belangrijkste reden daarvoor is dat we in grotere kerkgemeenten minder betrokkenheid en een snellere achteruitgang signaleren.

3.2.2 Duurzaamheid

Duurzaamheid is al een aantal jaren ook binnen de kerk een beleidsonderwerp. Het begrip wordt vaak versimpeld naar het investeren in duurzame energieoplossingen. Er wordt ook wel van een "Groene kerk" gesproken. Veel kerken zijn monumenten en daar leg je geen zonnepanelen op, dat geldt ook voor onze kerk. Duurzaamheid is echter een veel breder begrip, het gaat om de zorg voor de wereld waar in we leven. Deze wereld moeten we kunnen doorgeven aan onze nakomelingen. Is duurzaamheid niet deels een synoniem voor de opdracht die we als christenen vanuit ons geloof meekrijgen? Ook de Protestantse Gemeente Ryptsjerk kiest daar waar van toepassing voor duurzame oplossingen. Zo is er met beleggingen reeds gekozen voor duurzame fondsen en betrekken we onze energie tegenwoordig van een lokale energiecoöperatie die duurzame opwekking en levering nastreeft.

3.3 College van Diakenen

Het College van Diakenen bestaat bij onze kerk uit drie of vier leden. Samen met de ouderlingen dragen zij zorg voor de wekelijkse erediensten en bijzonder diensten zoals o.a. een doopdienst of het avondmaal. Als bijzondere taak bij de diensten verzorgt de diaconie de bloemengroet.

De kerntaak van de diaconie vloeit voort uit ordinantie 11 artikel 3.7:

“Het college van diakenen is bevoegd diaconale steun te verlenen aan personen, organen, kassen, fondsen, instellingen en rechtspersonen in binnen- en buitenland.

Uitsluitend in zeer bijzondere gevallen, zulks ter beoordeling van het regionale college voor de behandeling van beheerszaken en nadat ter zake toestemming is verkregen van dit college, kan het college van diakenen besluiten diaconale gelden beschikbaar te stellen voor niet-diaconaal werk van de gemeente.”

In verbinding met ons dorp wordt er ook zeer lokaal (nood)hulp geboden. Deze krijgt vooral gestalte door lokaal mensen in armoede te steunen met bij voorkeur hulp in natura. Mensen die deze hulp nodigen hebben kunnen zichzelf melden via een de vertrouwenspersoon bij onze kerk of dit wordt door ons zelf gesignaleerd.

Een goed lopend diaconaal project wat deels helpt in armoede ondersteuning maar voor saamhorigheid zorgt en eenzaamheid bij ouderen kan wegnemen, is het “klussen en eten”. Met dit initiatief wordt 4 tot 5 maal per jaar opgeroepen om kleine klussen aan te melden die dan door de leden van de klusploeg worden uitgevoerd. Vervolgens wordt erop zaterdagavond gezamenlijk gegeten in het dorps huis. Het eten wordt door vrijwilligers maar ook als tegenprestatie voor de klus aangeboden. Alhoewel deze activiteit onderdeel is van het winterwerk, kunnen de klussen het gehele jaar worden aangemeld.

Door goede inkomsten uit bezittingen en de vele giften is er in de jaren een ruime reserve ontstaan. Er is daarom besloten om bij de uitvoering van de diaconale opdracht volgens de ordinantie elk jaar een groter bedrag uit te geven dan dat daar inkomsten tegenover staan. Voor de diaconale gaven tijdens de eredienst wordt in eerste instantie het landelijke collecterooster van de PKN gevolgd. Dit rooster wordt soms afgewisseld met lokale collectiedoelen. Op deze wijze wordt er verspreid bijgedragen aan lokale, regionale, landelijke en wereldwijde projecten. Daarnaast sponsoren we via “Compassion Nederland” een (adoptie)kind.

3.4 College van Ouderlingen

Het college van ouderlingen heeft geen eigen beleidsplan. Het college bestaat uit de predikant en de ouderlingen die tezamen het pastoraat vormen.

In de kerk kennen wij het begrip pastoraat. In de loop van de tijd heeft dit begrip meer het karakter gekregen van “omtinken”. Het pastoraat is daardoor niet meer alleen een taak van predikant en ouderlingen, ze krijgen ondersteuning van zowel de “signaalgevers” als de bezoekmedewerkers en die hebben binnen het pastoraat een eigen rol.

Met het pastoraat willen een bijdrage leveren om niet alleen een missionaire maar ook een sociale gemeente zijn. De pastorale zorg is voor iedereen binnen maar ook buiten de kerkelijke gemeente. Men is er voor het hele dorp.

Door de kleiner wordende kerkenraad en daardoor een relatief groter wordend takenpakket, wordt het voor de ouderlingen steeds moeilijker om de pastorale taak met voldoende kwaliteit uit te voeren. Daarom is besloten om per wijk met “signaalgevers” te gaan werken.

De taak van deze signaalgevers is om de ouderlingen te informeren over ziekte en/of andere zaken in hun wijk. De ouderlingen kunnen daarna desgewenst contact op nemen met de desbetreffende persoon/familie.

Naast de signaalgevers zijn er een aantal bezoekmedewerkers. Bij de bezoekmedewerker ligt de nadruk op aandacht voor de medemens. Ze doen dit niet alleen door het brengen van een bloemetje bij verjaardagen vanaf 75 jaar en jubilea maar in overleg met de (wijk)ouderling kan dit ook zomaar een bezoekje zijn bij ouderen, zieken, mensen met een handicap of wie maar extra aandacht verdient. De (wijk)ouderling blijft verantwoordelijk voor de geestelijke zorg en de bemoediging. De ouderling maar natuurlijk ook de predikant kan indien nodig meer doorvragen en dieper op de zaken ingaan. We spreken dan ook vaker van het zogenaamde crisispastoraat. Het betreft dan mensen met bijzondere zorgen, mensen die ziek zijn, mensen in de eindfase van het leven, mensen in rouw of mensen met bijzondere levensvragen (zinvragen).

Het pastoraat communiceert regelmatig over hoe zij bereikbaar zijn ook in geval van spoed.

Naast regelmatig overleg, zesmaal per jaar, is er minimaal éénmaal per jaar een bijeenkomst waar ook de bezoekmedewerkers welkom zijn. Het pastoraat besteed ieder jaar voldoende aandacht aan de toerusting van de bezoekersgroep.

3.5 Werkplan (predikant)

In het werkplan beschrijft de kerkenraad wat zij van de aangestelde predikant verwacht. In ordinantie 3.9 van de kerkorde zijn de taken van de predikant beschreven. In gemeentes met meerdere predikanten en/of kerkelijk werkers of gemeentes waar er nog de predikant nog een dienstverband van 100% heeft, geeft de ordinantie in eerste instantie genoeg houvast voor de predikant. In kleinere gemeenten zoals de Protestantse Gemeente Ryptsjerk waar de predikant een dienst verband van 40% heeft moeten keuzes worden gemaakt. Men kan geen 100% uitvoering van de in ordinantie 3.9 omschreven taken eisen. Er zullen prioriteiten moeten worden gesteld en naast de officieel bevestigde ouderlingen en diakenen zal het werk mogelijk ook door vrijwilligers moeten worden uitgevoerd. Wie hierin welke taken en verantwoordelijkheden heeft zal uiteindelijk in een plaatselijke regeling moeten worden uitgewerkt. Het werkplan is er vooral om de verwachtingen van de kerkenraad in overleg met de predikant meer handen en voeten te geven. Uitgangspunt is de normjaartaak van de predikant. De te besteden uren van de predikant worden vervolgens verdeeld over de volgende aandachtsgebieden.

1. eredienst,
2. pastoraat,
3. catechese/vorming/toerusting,
4. missionair/diaconaal werk
5. permanente educatie
6. bestuur/administratie
7. communicatie

De kerkenraad bewaakt dat het werkplan geen keurslijf wordt en dat de predikant genoeg ruimte krijgt voor het zelfstandig uitvoeren van z'n ambt. Het werkplan is wel het instrument om mee te sturen. Het werkplan moet enerzijds borgen dat alle taken binnen de kerkelijke gemeente voldoende aandacht krijgen en anderzijds moet het werkplan de predikant voor een te grote belasting beschermen, zeker indien deze in deeltijd een betrekking heeft aanvaard.

Het werkplan is de onderligger voor het jaarlijks gesprek over het functioneren van de predikant en wordt indien het niet goed zou aansluiten bij de praktijk van de werkzaamheden zonodig jaarlijks bijgesteld.

4 Bijzondere diensten en activiteiten

4.1 Bijzondere diensten

Naast de reguliere diensten zijn er meerdere momenten in het jaar waarbij de diensten een bijzonder karakter hebben. Binnen de Protestantse Gemeente Ryptsjerk wordt er grote waarde aan gehecht om deze bijzondere diensten zoveel mogelijk in ere te houden, daar waar het Pasen of Kerst betreft, zal dat wel zo blijven maar er zijn ander momenten die deels ook een maatschappelijke aanleiding hebben. Daarbovenop zien we graag ook nog een aantal diensten waarin medewerking van een gospel- of projectgroep wordt verleend. Ook een dienst rond een speciaal onderwerp met een gastpredikant is een optie. Rypstjerk kent een prachtig dorpshuis wat in sommige gevallen een betere functionaliteit kan bieden dan het kerkgebouw. Op een gemeenteavond enkele jaren geleden is er op nadrukkelijke wens van de leden afgesproken de mogelijkheid van het dorpshuis minimaal enkele keren per jaar te benutten. I.v.m. het organiseren van de gemeenteavond en het feit dat het kerkgebouw zich niet goed leent voor vergaderingen, wordt de gemeenteavond aansluitend aan de bid- en dankstond georganiseerd in het dorpshuis.

We kennen de volgende bijzondere diensten:

Kerk- schooldiensten/gezinsdiensten

Een keer per jaar wordt een kerk-schooldiensten/gezinsdiensten gehouden. Het doel van deze diensten is om kinderen en ouders van school in contact brengen met de kerk en op deze wijze ook andere mensen te bereiken

Vieringen Stille Week

De laatste week van de Veertigdagentijd heet de Goede Week, ook wel de Stille Week. Deze week begint op Palmzondag en duurt tot Stille Zaterdag, de dag voor Pasen. Ook Witte Donderdag en Goede Vrijdag zijn belangrijke dagen in deze week. Daarom vieren we op Witte donderdag samen het heilig avondmaal, en zijn er vespers op de vrijdagavond en de zaterdagavond. Het lijdensverhaal van Jezus wordt gelezen, alle gebeurtenissen die de kern van het christelijk geloof uitmaken, worden herdacht. Daarom vinden we Pasen, met de voorbereidende dagen, het belangrijkste feest in de kerk.

Drempeldienst

Aan het einde van het schooljaar wordt een dienst georganiseerd waarin speciale aandacht wordt gegeven aan de kinderen die de overstap maken van de basisschool naar het voortgezet onderwijs.

Tentdienst

Het is traditie dat het dorpsfeest wordt afgesloten met een kerkdienst in de feesttent, waarbij zo mogelijk aan wordt gesloten bij het thema dat gekozen is voor het dorpsfeest.

Startzondag

Aan het begin van het seizoen willen we het leven van de gemeente plaatsen in het licht van de christelijke hoop en zo doende de gemeenteleden inspireren tot betrokkenheid bij kerk en samenleving. Bij de invulling van de startzondag sluiten we aan bij het landelijke thema van de PKN.

Laatste zondag kerkelijk jaar

Op de zondag voordat met advent een nieuwe jaarcyclus begint, sluiten we het kerkelijk jaar af. Deze zondag noemen we Eeuwigheidszondag. Hierbij is onze blik gericht op dat wat dit eindige bestaan en al zijn verdriet overstijgt: het visioen van een goede, eeuwige toekomst: het koninkrijk van God. Juist op die zondag, in het licht van dat uitzicht, staan we stil bij hen die in dat jaar overleden zijn en noemen we hun namen. We doen dat met verdriet, maar niet zonder hoop.

Advent – Kerst

In de adventsperiode tot en met kerst willen we als gemeente ons nader bezinnen op de geboorte van Christus en de betekenis daarvan voor de wereld en ons persoonlijk. Enkele jaren geleden is er vanuit het koor Excentriek het voortouw genomen om, om de twee jaar een grote kerstdienst te organiseren voor het gehele dorp waar ook het gehele dorp maar vooral het koor, de school en de kerk haar inbreng hebben. Het is ondertussen een traditie die we graag willen doorzetten.

4.2 Activiteiten

Het organiseren van de diensten en de bijzondere diensten neemt voor een kleine gemeente al heel veel tijd in beslag. Daar komen het winterwerk met een aantal bezinningsavonden en de groot huisbezoeken nog bij. Door een format voor de activiteiten te ontwikkelen en deze mee te nemen en deze regelmatig te actualiseren in de plaatselijke regeling kunnen activiteiten ook in een kleinere gemeente goed georganiseerd worden.

5 Organisatie en besluitvorming

Het organiseren van activiteiten zoals die in hoofdstuk 4 zijn beschreven, vragen veel tijd en energie van de kerkenraad. Daarnaast wordt het steeds moeilijker om mensen te vinden die bereid zijn zitting te nemen in de kerkenraad. Uit diverse onderzoeken en het werven van kerkenraadsleden komt naar voren dat veel mensen zich niet willen binden voor langere tijd, maar wel iets willen doen; ad hoc of een afgebakende taak die qua inspanning en tijdsbeslag goed in te schatten is. Als je mensen vraagt voor iets waar ze eigenlijk geen zin in hebben, maar ze zeggen door sociale druk toch toe dan zal vroeg of laat de persoon afhaken en zal het mogelijk een negatieve invloed hebben op de kwaliteit waarmee de taken worden uitgevoerd. Een oplossing kan zijn om de taken inhoudelijk beter te omschrijven. Veel taakomschrijvingen zijn gemaakt op basis van verantwoordelijkheden en dat schrikt mogelijk af. Je kan taken ook heel praktische omschrijven op basis wat je dagelijks, wekelijks of maandelijks moet doen. Kijk vervolgens eerst eens om mensen te laten meedraaien. Zie het als een soort van stage waarbij ze kunnen ervaren hoe waardevol hun bijdrage kan zijn voor de kerkelijke gemeenschap.

Men kan er voor kiezen de kerkelijke organisatie te modeleren volgens het inrichtingsmodel (kerkenraad, college van diakenen en college van kerkrentmeesters) en haar bijbehorende ambten van “bovenaf” te vullen en vragen wie welke, vooruit bedachte plaats in het model wil vullen. Onze voorkeur gaat uit naar de vorm waarbij we vragen wie wat wil doen en dat we op basis hiervan te zien wat we aan talenten in het aanbod hebben en vervolgens zien wat we kunnen organiseren. Het kan dan zijn dat je voor bepaalde taken niemand krijgt. Het kan er dan toe leiden dat je bepaalde zaken niet meer doet of moet uitbesteden omdat het toch noodzakelijk is.

Een stap in het bovenstaande is dat we inventariseren in de gemeente wie wat/iets zou willen doen. Als we dit verzamelen en delen dan kunnen we de taak van sommige kerkenraadsleden verlichten en meer mensen betrekken bij de gemeente.

De communicatie is van belang in dit proces. Het organiseren van goede startzondag geeft wellicht een boost, maar hiermee ben je er niet. Tsjerke & Toer (het kerkblad) en de dorpskrant kunnen benut worden om dit soort veranderingsprocessen in de communicatie te begeleiden. Met een 3^e versie van het beleidsplan moet geconstateerd worden dat er langzaam stappen in de goede richting worden gezet.

Een ander aspect dat zeker geldt bij een kleiner wordende kerkenraad is dat er mogelijk meer sprake moet zijn van communicerende vaten. Dat zou kunnen inhouden dat ouderling-kerkvoogden ook de ouderlingdienst bij nood in de kerkdienst kunnen vervullen. Net zoals ouderlingen kunnen assisteren bij het collecteren voor diaconie/kerk of bij het ophalen/wegbrengen van formulieren voor bijvoorbeeld een actie Kerkbalans.

5.1 Besluitvormingsmodel op basis van consensus

In kleine gemeenten is het vaak zo, dat elk kerkenraadslid zoveel mogelijk wil meedenken in elke vorm van besluitvorming binnen alle disciplines in de Kerkenraad. Alhoewel dit misschien langere vergaderingen tot gevolg heeft, zijn we als kerkenraad van mening dat besluitvorming op basis van consensus de voorkeur verdient. Middels overleg binnen de eigen discipline en met de gehele kerkenraad zal steeds zoveel als mogelijk gestreefd worden naar besluitvorming op basis van consensus. Het nemen van besluiten op basis van consensus geeft een groter draagvlak bij de uitvoering. Zorg dat de stem van ieder ambt als gelijkwaardig wordt beschouwd. Zorg voor een goede voorbereiding en communicatie rond voorgenomen besluitvorming, op die manier is de betrokkenheid het grootst en de besluitvorming het eenvoudigst. Het stemmen over onderwerpen, met steeds winnaars en verliezers, zal bij het streven naar consensus bijna nooit nodig zijn.

5.2 Beleid

Beleid maken is niet een vrijblijvende opdracht aan de kerkenraad, die is opgelegd door de meerdere vergaderingen van de PKN. Ervaring leert, dat het buitengewoon moeilijk is om beleid te maken met een grote groep van kerkenraadsleden

Beleidszaken die er binnen een kerkelijke gemeente of een kerkenraad spelen, hebben altijd een relatie met of de predikant of één van de colleges. We vinden het dan ook logisch, dat het beleid ook in dat deel van de kerkenraad wordt gemaakt, waar dit betrekking op heeft. Het gemaakte beleid wordt schriftelijk vastgelegd door het betrokken college van de kerkenraad en ter vaststelling, via het moderamen, aangeboden aan de kerkenraad. Tijdens de bespreking in de kerkenraad vindt toetsing plaats op hoofdlijnen en uitgangspunten zoals die beschreven zijn in hoofdstuk 1 en 2 van het actuele beleidsplan. Op deze wijze maken diakenen, ouderlingen en kerkrentmeesters hun eigen beleidsstukken, die na goedkeuring door de gehele kerkenraad aan het huidige beleidsplan worden toegevoegd.

We moeten er op letten dat beleid ook echt beleid is, beleid geeft richting en is een kader voor de uitvoering. Binnen en buiten de kerkelijke gemeente hoor je vaak zeggen, dat is beleid. Men bedoelt dan er is afgesproken om op een bepaalde manier uitvoering aan iets moet worden gegeven. Dat is nu precies wat beleid niet is. Beleid kadert de uitvoering in ofwel zegt iets over de grenzen waarbinnen de uitvoering plaats vindt. Hoe je de uitvoering doet staat als het goed is in de handleiding en dus hebben we het dan over de plaatselijke regeling.

5.3 Plaatselijke regeling

Een stevig neergezet beleid voorkomt onnodige discussies maar wat ook heel goed werkt is een helder verwoorde plaatselijke regeling. Voorkom dat er in de kerkenraad discussie worden gevoerd over kleine financiële zaken of juist grotere zaken waarin de kerkorde en bijbehorende ordinanties zich niet duidelijk uitspreken. Leg in een plaatselijke regeling vast in hoeverre colleges zelfstandig kunnen handelen en waar ze de instemming van de kerkenraad voor moeten vragen. Het is belangrijk voor de colleges om te weten dat waar hun de vrijheid van handelen is gegeven dat er altijd achteraf verantwoording moet worden afgelegd aan de kerkenraad. Het duidelijk communiceren over zaken die in diverse colleges aan de orde zijn helpt in de acceptatie van zelfstandige besluiten door die colleges.

Daarnaast heeft het de aanbeveling, om over zaken die gevoelig liggen maar onder de zelfstandige bevoegdheid van een college vallen, om daarover eerst de kerkenraad te consulteren. Maak van de plaatselijke regeling een levend document. Werk het na een beleidswijziging of op de regelgeving van toepassing zijnde kerkenraadsbesluit direct bij.

Veel reglementen worden geschreven vanuit een perspectief van verantwoordelijkheid. Op zich is daar niets mis mee maar hoe die verantwoordelijkheid vervolgens gestalte krijgt is aan de persoon aan wie de uitvoering wordt overgelaten. Bij de opvolging van ambtsdragers en vrijwilligers draagt zo'n regeling vervolgens weinig bij. Door de plaatselijke regeling veel meer te schrijven als een taakomschrijving om zelfs een instructie wordt het meer een handboek wat regelmatig geraadpleegd kan worden en wat als steun dient bij de uitvoering van dagelijkse werkzaamheden in de kerkelijke gemeente.

Het verdient de aanbeveling om de plaatselijke regeling minimaal eens per jaar te agenderen op de kerkenraadsvergadering en daar vast te stellen of de plaatselijke regeling actueel is en besluiten van het afgelopen jaar voor zover die invloed op de plaatselijk regeling hebben ook correct zijn verwerkt.

5.4 Organisatie

Onze kerkenraad bestaat uit drie colleges: het college van kerkrentmeesters, het college van diakenen en het college van ouderlingen. Daarnaast is er het moderamen waar alle colleges in vertegenwoordigd zijn en wat zeker in deze tijd kan worden gezien als het dagelijks bestuur van onze kerk. Elk college heeft zijn eigen overleg en ze komen een keer per maand of een keer per twee maanden bij elkaar. Het moderamen regelt naast de dagelijkse gang van zaken ook dat de kerkenraadsvergadering, die zesmaal per jaar plaats vindt voorbereid wordt. Belangrijke besluitvorming vindt altijd plaats op de kerkenraadsvergadering.

Naast de reeds genoemde colleges zijn er voor specifieke activiteiten nog een paar groepen actief:

- *De liturgische bloemschikgroep*
Deze groep zorgt, onder verantwoordelijkheid van de kerkenraad, het liturgisch bloemschikken tijdens bid- en dankstond, de 40 dagen tijd, de laatste zondag van het kerkelijk jaar en advent.
- *De zendingscommissie*
Deze commissie is verantwoordelijk voor het innen van de zendingsbijdrage
- *De bezoekersgroep*
Er zijn bezoekers beschikbaar die de ouderlingen ondersteunen bij het bezoeken van mensen in de desbetreffende wijk.

5.5 Overlegstructuur

Moderamen:

Het moderamen draagt bij aan een meer efficiënt overleg binnen de kerkelijke gemeenschap door als een dagelijks bestuur te functioneren. Het moderamen is samengesteld uit een ouderling, een diaken, een kerkrentmeester en de predikant. Ze zorgen elk van uit hun rol voor de juiste aansturing en terugkoppeling van en naar de colleges. Ze stellen de agenda samen voor de kerkenraadsvergadering en bewaken dat de onderwerpen ter besluitvorming goed gedocumenteerd bij alle leden van de kerkenraad komen. Inzake verslaglegging wordt het aanbevolen een takelijst bij te houden. De voorzitter en de scriba van de kerkenraad maken in ieder geval deel uit van het moderamen.

Kerkenraad:

De kerkenraad komt minimaal zes keer per jaar bij elkaar. Waar het moderamen tot enkele jaren geleden allen de kerkenraadsvergadering voorbereidde, heeft het moderamen sinds de coronacrisis meer dagelijkse bestuurstaken naar zich toegetrokken. Mede n.a.v. de lengte van de vergaderingen en het aantal te bespreken onderwerpen is vastgesteld dat deze manier van werken goed bevalt. Alle besluitvorming loopt via de kerkenraad en daar zal dan ook moeten worden beslist of deze werkwijze kan blijven voortbestaan. De discussie hier omtrent past ook prima bij het eerdergenoemde landelijke visiestuk "Kerk2025: terug naar de kern".

Diaconie:

De diaconie vergadert met uitzondering van het zomerreces elke maand. De reguliere onderwerpen van de vergadering zijn het collecterooster en de bloemengroet. Daarnaast wordt besproken welke punten van aandacht er zijn voor het meeleven in lief en leed voor onze gemeente.

Ouderlingenberaad:

Het ouderlingenberaad vergadert zesmaal per jaar. Naast het dienstenrooster en het predikantenrooster is er aandacht voor de pastorale zorg en de diverse activiteiten rond de kerkdiensten.

Kerkrentmeesters:

De kerkrentmeesters vergaderen iedere maand. Naast de financiën is er veel aandacht voor het onderhoud van de kerkelijke gebouwen en natuurlijk de begraafplaats. Door de maandelijks te vergaderen kunnen er adequaat gereageerd worden en zijn er geen erg lange agenda's.